

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) [הוריות דף טז.ת.].
(ב) [מענית כג.]. (ג) ז"ב פת.]. (ד) [סנהדרין פא.].
(ה) טס מז.]. (ו) [כמויות קג.]. (ז) [מענית יג.].
(ח) סנהדרין דף פא.].
(ט) [כמויות דף קה.].
(י) כמויות דף קה.].
(יא) [ז"מ פד.]. (יב) ז"ב נו.]. (יג) [סוכה מט.].
(יד) גס זה טס.].
(טו) תהלים סב יב.
(טז) [פרשת ויחן].
(יז) בראשית כז יג.
(יח) [פסחים נז.]. (יט) עי' ב"מ ע. ורש"י שם עא.
(כ) [כמויות דף קה.].
(כא) כתובות דף קה.].
(כב) קהלת ז ב, (כג) ב טז.

הגהות הב"ח

(א) גמרא משמיע דמים כגון ר"א בר' שמעון דלא שמע צולתא לזורנא מרננן:

גליון הש"ס

גמ' ש"א ירד לאומנות חבירו. עיין ז"ק ד כ ע"ב וסנהדרין דף פא ע"א: שם אפי' ברבית עובד כוכבים. דליתא צנא מליעא דף ע ע"ב: שם דלמא כאבידה המתבקשת. סנהדרין דף קט ע"ב:

הגהות וצינונים

[א] [בע"י ל"ג] (גליין) וכן בכתי' ובכתובות ליתא, אולם עי' במהרש"א: [ב] גיא א"ל ר"ע אלא מנחה א"ל תטמאו בכ"ל א"ה ובכולהו אין [בחדא מינייהו לא] (גליין) וכ"ה בסנהדרין ובע"י, ועי' מהרש"א: [ג] צ"ל התם נמי בכולהו אין בחדא, המקרא זה בעריות הוא דכתיב (רש"י), ועי' בציון הקודש: [ד] גיא בדבריים (ר"ס, ועי' מהרש"א): [ה] [בע"י ובט"ל] (גליין) בע"י הגי' ובט"ל ש'שנאמר: [ו] בע"י נוסף שנאמר: [ז] נדצ"ל רבא (מנחת יהודה, וכ"ה בכת"י): [ח] [בע"י ואית"ימא רב אשין] (גליין): [ט] גיא מפטי"ום (גליין) ועי' רבנו גרשום: [י] צ"ל שמעתי' (גליין): [כ] ס"י אטומה (גליין) וכ"ה בכתי": [ל] [שיין] לע"ב] (גליין):

ליקוטי רש"י

מפי שמענום. דהיינו שמענו דליעורו של הקצ"ה [הוריות ת. ברה איו]. גיור עצמות אביו. משום כפרה ולא קברו כבוד כדגש ומטה נלח ומפני קידוש השם שימנה על רשעו ויסקרו העשקים [פסחים נה.]. גיור עצמות אביו. לפי שהיה רשע צוהו ולא נהג צו כבוד נקבורתו ולתולאו כהוגן צמנות זהב וכסף [ברכות יז.]. ע"ל מטה ש"ל חב"לים. דקן ציון מפני שהיה אמו רשע וציוהו לעמי כל כדי שמיסקרו האחרים ולכבוד עצמו לא חש ומפני כבוד אב נמי ליכא למיחש דנשיא ענמן כמיז (שמות כ"ב) צעושה מעשה עמך נצוה בעיניו הוא עצמו נחמה ונמאס פניו עצמו שלא חש לכבודו צמקוס קידוש ה' וכו' [סנהדרין מז.]. [ומשך בע"ב].

ס) ובגוים ההם לא תרגיע ולא יהיה מגוה לךב תרגלך ונתן לו לך שם לב רגו וכליון עינים ונאבון נפש: (דברים כה, טה)
ט) כה אמר ה' מצא חן במוךר עם שרידי הרב הלוח לחרגיעו וישראל: (ירמיה לא, א)
פ) נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע ותפארה ונקה לא וינקה פקר עון אבות על בנים ועל בנים על שלשנים ועל רבעים: (שמות לה, יז)
צ) הן פל תנפשות י' הנה תנפש האב ותנפש הבן לי הנה תנפש החטאת היא תמות: (יחזקאל יח, ד)
ק) ונאברתם בגוים ונאכלה אתכם ארץ אינביכם: (ויקרא כה, טח)
ר) ויהי פיום ההוא יתקע בשופר גדול ונאכו האבדים פארץ אשור ותנפחים פארץ מצרים והשתחוו לו ביהר הקדש בירושלם:

אלו הן הלוקין

ריב"ן

שית מאה וחד פרי. והיינו דכתיב תורה לוח לנו משה ושמים מפי הגבורה הרי שית מאה ותליסרי: מפי הגבורה שמענום. דכתיב^(ט) אחת דבר אלהים ושמים זו שמענו^פ צמכילתא: והעמידן ע"ל אחת עשרה. שצתחלה היו נדיקים והיו יכולים לקבל עול מנות הרצה

פרק שלישי

מכות

כד.

זה דבר גנאי ושותק והיינו דמיס לשון שתיקה: כגון רבי א"עזר ברבי שמעון. צהשוכר את הפועלים (ז"מ דף פד:.) דנפק ריחשא מאדונייה וליחמוזי לאיתמיה צחלמא ואמר לה האי דשמעית צולתא לזורנא מרננן ולא מחאי כדמצעי לי אלמא צחיוו הוה רגיל לדקדק צכך ולפיכך הקפיד הקצ"ה עליו על אותו הפעם שלא מיחה: זו הוצאת המת והכנסת הכל"ה. דכתיב צהו^(כ) לכת טוב ללכת אל צית אלל מלכת וגו': בא ישעיה בן אמוץ. כל שעה דורות של מטה היו מתמעטין: חדל נא. אותה צרכה שאמר משה וישכון ישראל צטח צדד עין יעקב כלומר אימתי ישכון ישראל צטח כשיהיו נדיקים כעין יעקב: מי יקום יעקב. מי יוכל להיות חסיד כיעקב כי קטן הוא קטנים הם הטועים שיהיו נדיקים כיעקב:

מכאן ואילך מפירושו רבינו גרשום הל"ך להרגיעו ישראל. שיהא להם מנוחה בגלותן: בשופר גדול וגו'. וצאו האוצדים צארץ מלמד שלא יהו אצודים צין העוצדי כוכבים: כאבידה המתבקשת. ונמאלת לאחר זמן: כאבילת קישואין ודלועין. שאוכלים מקצתם ומקצתם אין אוכלין: מפלגירו. צית של רומי: ומה לעוברי רצונו כך. שמשתמשים לעצודת כוכבים שלהם יושבים צהשקט ושלוח ישראל שעושין רלונו על אחת כמה וכמה שישלם להם שכר טוב: קרעו בגדיהם. דדינו ליעצד הכי: והלא אוריה במקדש ראשון היה. ככתוב צספר מלכים^(כז): זכריה מנביאים אחרונים היה. שהיה צמקדש שני: תלה הכתוב נבואתו ש"ל זכריה נבנאותו ש"ל אוריה. כלומר שפורענות שניצא אוריה שאמר ירושלים לעייס תהיה והר הצית לצמות יער נתקיים כמו כן עתיד להתקיים דברי נחומים של זכריה שיצנה צית המקדש צמהרה צימינו חמן סלה:

חדרן עלך אלו הן הלוקין וסליקא לה מסכת מכות

נוער כפיו מתמוך בשוחד אוטם אזנו משמוע דמים ועוצם עיניו מראות ברע הולך צדקות זה אברהם אבינו דכתיב^א כי ידעתינו למען אשר יצוה וגו' ודובר מישרים זה שאינו מקניט פני בר' יוסי אוטם אזנו משמוע דמים^(ב) דלא שמע ביולותא דצורכא מרבנן ושתיק כגון^ב ר"א ברכי שמעון ועוצם עיניו מראות ברע כדרכי חייא בר אבא^ב דאמר ר' חייא בר אבא^ב זה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה וכתיב^ב הוא מרומים ישכון [וגו'] בא מיכה והעמידן על שלש^ב דכתיב^ב הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם (ה') אלהיך עשות משפט זה הדין אהבת חסד זה גמילות חסדים והצנע לכת זה הוצאת המת והכנסת כלה^ב והלא דברים קל וחומר ומה דברים שאין דרכן לעשותן בצנעא אמרה תורה והצנע לכת דברים שדרכן לעשותן בצנעא על אחת כמה וכמה חזר ישעיהו והעמידן על שתיים שנאמר^ב כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה בא עמוס והעמידן על אחת שנאמר^ב כה אמר ה' לבית ישראל דרשוני וחיו מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אימא דרשוני בכל התורה כולה אלא בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר^ב וצדיק באמונתו יחיה אמר ר' יוסי בר חנינא ארבע גזירות גזר משה רבינו על ישראל באו ארבעה נביאים וביטלום משה אמר^ב וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב בא עמוס וביטלה [שנאמר]^ב חדל נא מי יקום יעקב וגו' וכתיב^ב ניהם ה' על זאת [וגו'] משה אמר^ב ובגוים ההם לא תרגיע בא ירמיה ואמר^ב הלוך להרגיעו ישראל משה אמר^ב פוקד עון אבות על בנים בא יחזקאל וביטלה^ב הגפש החוטאת היא תמות משה אמר^ב ואבדתם בגוים בא ישעיהו ואמר^ב והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו' אמר רב"י מסתפינא מהאי קרא ואבדתם בגוים מתקיף לה רב פפא^ב דלמא כאבידה המתבקשת דכתיב^ב תעיתי כשה אוכד בקש עבדך אלא מסיפא [דקרא]^ב ואכלה אתכם ארץ אויביכם מתקיף לה מר זוטרא^ב דלמא כאבילת קישואין ודילועין וכבר היה ר"ג ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא מהלכין בדרך ושמעו קול המונה של רומי מפלטה^ב [ברחוק] מאה ועשרים מיל והתחילו בוכין ורבי עקיבא משחק אמרו לו מפני מה אתה משחק אמר להם ואתם מפני מה אתם בוכים אמרו לו גוים הללו שמשתחווים לעצבים ומקטרים לעבודת כוכבים יושבין בטח והשקט ואנו בית הדום רגלי אלהינו שרוף

באש

עין משפט ור מוצה

קלז א מיי' פ"צ מהל' מלכס הל' ה:
קלז ב מיי' פכ"א מהל' איסוריציאההלכה כה סמג לאון קכו טו"ע"ט אה"ע סי' כה ס"א:

תורה אור השלם

א) מְזוֹמֵר לְדוֹד יוֹ מִי יָגוּר בְּאַהֲלָךְ מִי יִשְׁכּוֹן בְּהָר קִדְשׁ: הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צֶדֶק וְדָבָר אֱמֶת בְּלִבּוֹ: לֹא רָגַל עַל לִשְׁנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְהִרְפָּה לֹא נִשְׁאַ עַל קִרְבּוֹ: גְּבוּה בְּעֵינָיו נְמוּאָם וְאֵת יְרָאִי יִיכָבֵד נִשְׁבַּע לְהִרְעֵ וְלֹא יִמָּר: בְּסֻפּוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁךְ וְשָׁדָר עַל נָקִי לֹא לָקַח עֲשָׂה אֵלֶּה לֹא יִמוּט לְעוֹלָם:

[תהלים טו]

ב) וְהָיָה אֲבִירָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתִשְׁעִ שָׁנִים וַיֵּרָא יוֹ אֶל אֲבִירָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי אֶל שְׂדֵי הַתְּהַלֵּף לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים:

[בראשית יג, א]

ג) אוֹלֵי יְמוֹשֵׁנִי אֲבִי וְהָיִיתִי בְּעֵינָיו מְתַעֲמָתַע וְהַבְּאִיתִי עָלַי קִלְעָה וְלֹא בְּרַכְהָ:

[באישה כז, יב]

ד) אֵל תִּטְמָאוּ בְּכָל אֵלֶּה כִּי בְּכָל אֵלֶּה נִטְמָאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מִשְׁלַח מַפְגִּיכֶם:

[ויקרא יח, כד]

ה) הֶלֶךְ צִדְקוֹת וְדָבָר מִיִּשְׂרָאֵל מֵאִם בְּבִצֵּעַ מִעֲשָׁקוֹת נָעַר כְּפִיו מִתְמוֹךְ בִּשְׁחָד אִמָּם אֲזִנּוֹ מִשְׁמַע דְּמִים וְעֵצֶם עֵינָיו מִרְאוֹת בְּרָעַ: [ישעיה לה, טז]

ו) כִּי יִדְעִיתִי לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנֵיו וְאֵת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָךְ יוֹ לַעֲשׂוֹת צִדְקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן יָבִיֵא יוֹ עַל אֲבִירָהֶם אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלָיו:

[בראשית יח, יט]

ז) הוּא מְרוּמִים יִשְׁכּוֹן מִצְדוֹת סִלְעִים מִשְׁגְּבוֹ לְחֻמוֹ נָתַן מִמִּינֵי נְאֻמָּים: [ישעיה לה, טז]

ח) הַגִּיד לָךְ אֲדָם מַה מַּוֹב וּמָה יוֹ דּוֹרֵשׁ מִמֶּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהִצָּנֵעַ לִבָּת עִם אֲלֹהֶיךָ: [מכיה ג, ח]

ט) כֹּה אָמַר יוֹ שְׁמָרוּ מִשְׁפָּט וְעֲשׂוּ צִדְקָה כִּי קָרִיבָה יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהַגְלִילוֹת:

[ישעיה נה, א]

י) כִּי כֹה אָמַר יוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל דִּרְשׁוּנִי וְהָיוּ: [עמוס ה, ד]

כ) הִנֵּה עֹפְלָה לֹא יִשְׁרָה נִפְשׁוֹ בּוֹ וְצִדִּיק בְּאִמוּנָתוֹ יִתְהַי:

[חבקוק ב, ד]

ל) וַיִּשְׁכֵּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּכֶד עֵין יַעֲקֹב אֶל אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ אֶף שְׁמִינִי יַעֲרֹפוּ מִלֵּ: [דברים לה, כח]

מ) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יוֹ חֲדַל נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי קָטַן הוּא: [עמוס ג, ה]
נ) נָחַם יוֹ עַל זֹאת כִּם הָיָא לֹא תִהְיֶה אָמַר אֲדֹנָי יוֹ: [עמוס ג, יז]

^[1] [שע"י כ"ה]

^[2] [שע"י כ"ה]

^[3] [שע"י כ"ה]

^[4] [שע"י כ"ה]

^[5] [שע"י כ"ה]

^[6] [שע"י כ"ה]

^[7] [שע"י כ"ה]

^[8] [שע"י כ"ה]

^[9] [שע"י כ"ה]

^[10] [שע"י כ"ה]

^[11] [שע"י כ"ה]

^[12] [שע"י כ"ה]

^[13] [שע"י כ"ה]

^[14] [שע"י כ"ה]

^[15] [שע"י כ"ה]

^[16] [שע"י כ"ה]

^[17] [שע"י כ"ה]

^[18] [שע"י כ"ה]

^[19] [שע"י כ"ה]

^[20] [שע"י כ"ה]

^[21] [שע"י כ"ה]

^[22] [שע"י כ"ה]

^[23] [שע"י כ"ה]

^[24] [שע"י כ"ה]

^[25] [שע"י כ"ה]

^[26] [שע"י כ"ה]

^[27] [שע"י כ"ה]

^[28] [שע"י כ"ה]

^[29] [שע"י כ"ה]

^[30] [שע"י כ"ה]

^[31] [שע"י כ"ה]

^[32] [שע"י כ"ה]

^[33] [שע"י כ"ה]

^[34] [שע"י כ"ה]

^[35] [שע"י כ"ה]

^[36] [שע"י כ"ה]

^[37] [שע"י כ"ה]

^[38] [שע"י כ"ה]

^[39] [שע"י כ"ה]

^[40] [שע"י כ"ה]

^[41] [שע"י כ"ה]

^[42] [שע"י כ"ה]

^[43] [שע"י כ"ה]

^[44] [שע"י כ"ה]

^[45] [שע"י כ"ה]

^[46] [שע"י כ"ה]

^[47] [שע"י כ"ה]

^[48] [שע"י כ"ה]

^[49] [שע"י כ"ה]

^[50] [שע"י כ"ה]

^[51] [שע"י כ"ה]

^[52] [שע"י כ"ה]

^[53] [שע"י כ"ה]

^[54] [שע"י כ"ה]

^[55] [שע"י כ"ה]

^[56] [שע"י כ"ה]

^[57] [שע"י כ"ה]

^[58] [שע"י כ"ה]

^[59] [שע"י כ"ה]

^[60] [שע"י כ"ה]

^[61] [שע"י כ"ה]

^[62] [שע"י כ"ה]

^[63] [שע"י כ"ה]

^[64] [שע"י כ"ה]

^[65] [שע"י כ"ה]

^[66] [שע"י כ"ה]

^[67] [שע"י כ"ה]

^[68] [שע"י כ"ה]

^[69] [שע"י כ"ה]

^[70] [שע"י כ"ה]

^[71] [שע"י כ"ה]

^[72] [שע"י כ"ה]

^[73] [שע"י כ"ה]

^[74] [שע"י כ"ה]

^[75] [שע"י כ"ה]

^[76] [שע"י כ"ה]

^[77] [שע"י כ"ה]

^[78] [שע"י כ"ה]

^[79] [שע"י כ"ה]

^[80] [שע"י כ"ה]

^[81] [שע"י כ"ה]

^[82] [שע"י כ"ה]

^[83] [שע"י כ"ה]

^[84] [שע"י כ"ה]

^[85] [שע"י כ"ה]

^[86] [שע"י כ"ה]

^[87] [שע"י כ"ה]

^[88] [שע"י כ"ה]

^[89] [שע"י כ"ה]

^[90] [שע"י כ"ה]

^[91] [שע"י כ"ה]

^[92] [שע"י כ"ה]

^[93] [שע"י כ"ה]

^[94] [שע"י כ"ה]

^[95] [שע"י כ"ה]

^[96] [שע"י כ"ה]

^[97] [שע"י כ"ה]

^[98] [שע"י כ"ה]

^[99] [שע"י כ"ה]

^[100] [שע"י כ"ה]

^[101] [שע"י כ"ה]

^[102] [שע"י כ"ה]

^[103] [שע"י כ"ה]

^[104] [שע"י כ"ה]

[[]

תורה אור השלם

כד:

אלו הן הלוקין

פרק שלישי

מכות

א) ובָּנִסַּע הַמִּוֶּשֶׁבֶן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבִחְגַּת הַמִּוֶּשֶׁבֶן יָקִימוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וְהָזָר הַקָּרֵב יוֹמֵת: [במדבר א, נא]

ב) עַל הַר צִיּוֹן יִשְׁשָׁמוּ שְׁוֹעֲלִים הַלְכוּ בּוֹ: [איכה ח יח]

ג) וְאָעִידָה לִּי עֲדִים נְאֻמָּנִים אֶת אֹרֶיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת זִכְרִיָּהוּ בֶן יִבְרָכְיָהוּ: [ישעיה ח, ב]

ד) לָכֵן בִּגְלָלְכֶם צִיּוֹן שָׁדָה תִּחְרַשׁ וִירוּשָׁלַם עֵינֵי תִהְיֶה וְהָר הַבֵּית לְבָמוֹת יָעַר: [מיכה ג, יב]

ה) כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת עַד יֵשְׁבוּ זִקְנִים וְזִקְנוֹת בְּרַחֲבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעָנָתוֹ בְּיָדוֹ מֶרֶב יָמִים: [זכריה ח, יד]

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה צאוריה וכו' בעולם הזה קודם גאולה וכו' דקאמר התם עמידין וכו' צרמוצת ירושלים וילכו:

באוריה כתיב לָכֵן בִּגְלָלְכֶם צִיּוֹן שָׁדָה תִּחְרַשׁ. וקשה דהא בכל המקרא לא מנינו פסוק זה מנבואתו של אוריה כי אם צנבואתו של מיכה המורשתי ויש לומר דסמיך אהא דאיתא צספר ירמיה (כו) שנתנצא ירמיה על פורענות ונתקצנו הכהנים והנציאים להרגו מפני שהיה מדצר פורענות ואמרו להם השרים אין אנו מסכימין שהרי מיכה דיצר מפורענות ולא נהרג וגם אוריה וגו' משמע שדצר אוריה כמו מיכה ומה פורענות דצר מיכה הוא קרא זה והוי כמו שדצר אוריה אצל קשה מנלן דאותה נבואה דכתיב עוד ישבו זקנים וזקנות צרחוצות היא לעולם הצא דלמא היא צעולם א) קודם גאולה וי"ל דממה שהוא אמר צפסח שני (פסחים דף סח.) ניתא דקאמר עתידים (מתים שיחיו^[7]) דכתיב עוד ישבו זקנים וזקנות צרחוצות וילכו על משענותם ועל אלישע שהחיה המת כתיב^[8] משענתו וגמרינן משענת דהאי קרא ממשענת דאלישע מה להלן החיה המת אף כאן תחיית המתים וא"כ ע"כ האי נבואה לעמיד לצא שהרי עצר צית ראשון וצית שני שלא היתה תחיית המתים וניחא הכל והשם יזכנו לראות משיח אמן:

של אוריה הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת בלשון הזה אמרו לו עקיבא ניהמתנו עקיבא ניהמתנו^[9]:

הדרן עלך אלו הן הלוקין וסליקא לה מסכת מכות

באש ולא נבכה אמר להן לכך אני מצחק^א ומה ^בלעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה שוב פעם אחת היו עולין לירושלים כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים התחילו הן בוכין ור"ע מצחק^ב אמרו לו מפני מה אתה מצחק אמר להם מפני מה אתם בוכים אמרו לו מקום שכתוב בו א) והזר הקרב יומת ועכשיו ^בשועלים הלכו בו ולא נבכה אמר להן לכך אני מצחק דכתיב ^גואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יברכיהו וכי מה ענין אוריה אצל זכריה אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני אלא תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה באוריה כתיב ^דלכן בגללכם ציון שדה תחרש [וגו'] בזכריה כתיב ^העוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלם עד שלא נתקיימה נבואתו של זכריה עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת בלשון הזה אמרו לו עקיבא ניהמתנו עקיבא ניהמתנו^[9]:

	מסורת הש"ס
עם הוספות	
א) [נדרים נ:], ב) מלכים ב ד כט.	

	
הגהות וציונים	
א) [בילקוט מושחק וכ"ה בע"ן (גליון): ב] צ"ל מושחק (גליון): ג] [בע"י הגי' ה' ינחמנו אמין] (גליון): 7 [צ"ל צדיקים שיחיו מתיב] (גליון):	

	
ליקוטי רש"י	

דאמר רבי יוחנן. פעמים שהיה אומר אהא צמטית עד שאבוא לצידי ואי מטי לצימיה צמטים או ג' שעות ביום הוה אכיל וקרי ליה ממענה [תענית יב.]. שאינו מפתכ"ל. כשהוא הולך על שפת הנהר [ב"ב נז:] הוצאת המת והכנסת כ"ה. דכתיב צהו "לכת" טוב ללכת אל צית אצל מלכת אל צית משמה (קהלת ז) אף שם צריך הנגע לסעוד

צמדה נאה ולשמות צמדה נאה ולא להנהיג קלות ראש צענמו וי"א אם צריך לבזוז להוצאת מת עני או להכנסת כלה ענייה יעשה צנינעא ולא לימא קמי מאן דלא ידעי דעבדי [בן] וכן מפרש צשאלמות דרצ אחאי (פרשת צראשית סימן ג'). דברים שדרבן אַעשותן בצנעא. כגון צדקה הניתנת לעני צסתר שאין צריך להודיע לשום אדם מה שאין כן צמח וצכלה לפי שאחרים ממעסקין בהן ויודעין היציאה משל מי והיינו דאמר רבי אלעזר כל מיילי בעי צניעותא והוא הדין לדברי תורה [סוכה מט:]. [ע"כ שייך לע"א]. **אם** אַעוברי רצונו כך. משפיע טובה כל כך [נדרים ג.].